

Abortus en bewapening niet in termen van „mug en kemel”

reactie van mevrouw Hannie van Leeuwen

betoog dat de oproep — als oproep — in feite functioneert om het verzet tegen het kleine doden te stimuleren om het grote doden verder te laten voor wat het is, laat zich nauwelijks denken.

Ongeloofwaardig

Mijn slotsom is, dat de oproep, ook als we hem lezen als oproep om vanwege het grote doden het kleine niet te vergeten, de toets van de kritiek niet kan doorstaan, omdat zij mensen helpt juist het omgekeerde te doen: verzet tegen het kleine doden aan te tekenen en het grote doden onbestreden te laten.

Daarmee maken mensen zich echter, naar het woord van Jezus, ongeloofwaardig. Ik merk nog op, dat deze ongeloofwaardigheid niet het kleine gelijk wegneemt, dat de bestrijders van de kleine zonde bezitten. Het kleine gelijk neemt echter nog minder de ongeloofwaardigheid weg, die deze bestrijders aankleeft.

In de samenhang waarin Jezus de spreuk over de mug en de kemel gebruikt, treffen we ook de uitspraak van Jezus aan dat men het ene moet doen en het andere niet moet nalaten (Mat. 23:23). De kleine zonde is ook zonde. Ook Jezus gaat daarvan uit; en de bestrijding ervan moet men niet nalaten.

Desondanks gaat Hij over tot het verwijt aan het adres van de schriftgeleerden en farizeeën dat ze de mug uitziften en de kemel doorzwelgen en prijst Hij in hen niet dat ze in de strijd tegen de kleine zonde althans partij geven. Dat versterkt mijns inziens de stelling dat alleen bestrijders van de grote zonde het woord van de mug en de kemel kunnen omdraaien zonder de oorspronkelijke spreuk krachteloos te maken. Het ene doen en het andere niet nalaten is een oproep om consistent te zijn door datgene te doen dat men tot heden had nagelaten de grote uitzuiveren. Daaraan iets toevoegen of daarvan iets afdoen, maakt de spreuk van Jezus tot een spreuk van schriftgeleerden en farizeeën.

Met grote belangstelling heb ik het artikel van prof. Kuitert over „de grote en kleine zonde”, zij het in de oorspronkelijke vorm, gelezen.

Toen de redactie mij vroeg op dit artikel te reageren heb ik uiteraard onmiddellijk positief gereageerd. Mijn bedoeling was echter juist uitvoerige aandacht te geven aan het eerste gedeelte, terwijl de nu opgenomen samenvatting zich beperkt tot uitsluitend het wegen van de argumenten van de theologen in hun oproep aan de Tweede-Kamerleden om het ontwerp Gardeniers — Van Leeuwen te steunen. Niettemin wil ik graag mijn belofte gestand doen en dat nu dan maar wagen via het opstapje van het eerste gedeelte en een eventueel ander overstapje.

Voorafgaand aan de toetsing van de gebruikte argumenten maakt prof. Kuitert een aantal zeer behartenswaardige opmerkingen rond de rol van de politiek bij zulke diepingrijpende vraagstukken. In het parlement worden via wetgeving bindende afspraken gemaakt over wat wel en niet toelaatbaar zal zijn in onze samenleving.

M.b.t. de abortus wijst prof. Kuitert erop, dat het in dit geval ging — na een proces van opinie-vorming in de samenleving — om wetgeving als *wetsverandering*. Het ging om een bepaalde mate van liberalisering van de wetgeving terzake. Ook de zaak van de abortus werd hierdoor metterdaad voorwerp van politiek, in concreto van machtsstrijd tussen politieke partijen, met alle goede en kwade kanten die daaraan vastzitten, zo stelt prof. Kuitert en ik onderschrijf deze stellingname.

Essentieel is hierbij — en deze vraag wordt ook gesteld, maar zij blijft helaas onbeantwoord — of het pro- of anti-standpunt inzake abortus wordt (is) gebruikt om de partij te dienen in plaats van dat de partij zich inzet voor een goede oplossing van het abortus-vraagstuk. Met andere woorden, hebben de politici werkelijk politiek bedreven of is er sprake geweest van benepen partij-politiek. Prof. Kuitert: „of dat tijdens de behandeling van de voorstellen in de Tweede en Eerste Kamer der Staten-Generaal in feite is gebeurd, laat ik

daar. Het is niet zo eenvoudig uit te maken waar de grenzen liggen”.

Polariserend

Welnu, dan moet ik wel stellen, dat de beslissing bij de totstandkoming van het kabinet Den Uyl om de „wetsverandering” over te laten aan initiatieven uit de Tweede Kamer inderdaad het zicht op het gezamenlijk zoeken van een goede oplossing voor het abortus-vraagstuk sterk heeft vertroebeld.

De conclusies van de bespreking van kandidaats-bewindslieden onder leiding van de formateurs d.d. 3 mei 1973 leverde immers de navolgende afspraak op: „Voor abortus een arrangement (zie Burger d.d. 19 februari 1973) met dien verstande dat het kabinet het regeringsontwerp pas intrekt nadat de christen-democraten een eigen initiatief-ontwerp hebben ingediend”.

Zo zou de Kamer kunnen kiezen tussen twee initiatief-ontwerpen: Lamberts-Roethof én een eigen initiatief-onderwerp van de christen-democratie, dat uiteraard als gevolg van deze afspraak werd geënt op het eigen program. In een land met vrijwel altijd coalitie-regeringen, waardoor bijna elk wetsontwerp vrucht is van een gezamenlijk zoeken naar aanpassing van de bestaande wetgeving, een ongeken- de, zeldzaam voorkomende gebeurtenis. Naar mijn stellige overtuiging heeft dit sterk polariserend gewerkt en het vinden van een verantwoorde